

โครงการยววิจัยเศรษฐกิจชุมชนฉบับสมบูรณ์ ปี 2552

โครงการวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนการรวมกลุ่มการผลิตเครื่องแกง

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์วิชัย วงศ์สุวรรณ

โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา

คณะผู้วิจัย

1. นายธนภูมิ	ขุนหล้า
2. นางสาววลัยลักษณ์	ฉ้วนกลิ่น
3. นางสาวกรรณกาญจน์	ขุนเมือง

สิงหาคม 2553

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ชุดโครงการวิจัย “การวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ตอนกลาง”

กิตติกรรมประกาศ

การทำโครงการวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนการรวมกลุ่มการผลิตเครื่องแกง ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ทั้งนี้ได้รับความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาทั้งทางด้านวิชาการ และการปฏิบัติการ ตลอดจนได้รับการสนับสนุนจากบุคคลหลายฝ่าย ขอขอบพระคุณอาจารย์วิชัย วงศ์สุวรรณ ที่ได้กรุณาให้ความรู้ ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะทางวิชาการ เทศบาลตำบลตะโหมด ที่ได้ให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการทำโครงการ ทำให้โครงการเรื่องนี้สำเร็จลุล่วงตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คุณพ่อ คุณแม่ เพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ทุกคนที่คอยให้การสนับสนุน ช่วยเป็นกำลังใจ และส่งเสริมในการทำโครงการมาโดยตลอด

ท้ายสุดนี้ขอขอบพระคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่ให้การสนับสนุน งบประมาณในการจัดทำโครงการ

คณะผู้วิจัย

สิงหาคม 2553

บทคัดย่อ

ชื่อโครงการ : โครงการวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนการรวมกลุ่มผลิตเครื่องแกง

ชื่อผู้ทำโครงการ

๑. นายธนภูมิ ขุนหล้า

๒. นางสาววลัยลักษณ์ น้วนกลิ่น

๓. นางสาวกรรณกาญจน์ ขุนเมือง

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ

อาจารย์วิชัย วงศ์สุวรรณ

ชื่อสถาบันผู้รับทุน

โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)

โครงการนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเครื่องแกงบ้านนาส้อง และแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเครื่องแกงบ้านนาส้อง ตำบลตะโหมด อำเภอดงมะดะ จังหวัดพัทลุง ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า การรวมกลุ่มผลิตเครื่องแกงบ้านนาส้องได้เริ่มงานครั้งแรกในปี 2550 โดยมีสมาชิกจำนวน 25 คน ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากเทศบาลตำบลตะโหมดเป็นเงิน 100,000 บาท ส่วนงบประมาณในปีต่อมาทางเทศบาลได้จัดสรรงบประมาณให้ปีละ 30,000 ปัจจุบันกลุ่มผลิตเครื่องแกงบ้านนาส้องมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 50 คน และมีเงินทุนหมุนเวียนภายในกลุ่มประมาณ 200,000-230,000 บาท สำหรับทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตเครื่องแกง อาทิเช่น ตะไคร้ ขมิ้น พริก รับซื้อจากสมาชิกในชุมชนและจากชุมชนใกล้เคียงและจากการศึกษาถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มพบว่า การวางแผนระบบตลาดและการทำบัญชียังไม่ชัดเจน รวมถึงวัตถุดิบที่นำมาใช้ในการทำเครื่องแกงไม่เพียงพอต้องสั่งซื้อจากภายนอกชุมชน ซึ่งมีราคาแพง ดังนั้น จึงได้แก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนตลาดและการทำรายรับรายจ่าย รวมทั้งรณรงค์ให้สมาชิกภายในกลุ่มปลูกวัตถุดิบ เพื่อใช้ในการผลิตเครื่องแกง แทนการสั่งซื้อจากภายนอกชุมชน ซึ่งจากการรณรงค์ดังกล่าว ส่งผลให้กลุ่มผลิตเครื่องแกงบ้านนาส้องสั่งซื้อวัตถุดิบจากภายในชุมชนเพิ่มขึ้น

สารบัญ

กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
สารบัญ	ค
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์	1
ขอบเขตการศึกษา	1
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	3
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	14
บทที่ 4 ผลการศึกษา	16
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผลการศึกษา	21
เอกสารอ้างอิง	23
ภาคผนวก	24

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาของการรวมกลุ่มสตรีผลิตเครื่องแกงนาส้อง

ชุมชนนาส้อง โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการชุมชน ได้มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิกในชุมชน ปี2550 ได้ดำเนินโครงการพัฒนาอาชีพการทำเครื่องแกง โดยมีฐานทรัพยากรที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์เป็นวิสาหกิจชุมชนขนาดเล็กเพื่อเสริมรายได้ให้แก่สมาชิกและเป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นทางเลือกใหม่ในการประกอบอาชีพเสริมตามความสนใจแก่ครัวเรือนของสมาชิก

วัตถุประสงค์โครงการวิจัย

1.1 เพื่อศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเครื่องแกงชุมชนบ้านนาส้อง ตำบลตะโหมด

อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง

1.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเครื่องแกงชุมชนบ้านนาส้อง

ตำบลตะโหมด จังหวัดพัทลุง

ขอบเขตการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ สมาชิกในกลุ่มผลิตเครื่องแกงบ้านนาส้อง ตำบลตะโหมด

อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง จำนวน 50คน เข้าร่วมกลุ่มโดยสมัครใจ

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกในกลุ่มผลิตเครื่องแกงบ้านนาส้อง ตำบลตะโหมด

อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มผลิตเครื่องแกงบ้านนาส้อง โดยมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับวิธีการรวมกลุ่ม ที่มาของกลุ่ม ที่มาของทุน ที่มาของทรัพยากรการผลิต วิธีการผลิต วิธีการจำหน่าย และการปันผล

2.2 แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาผลของการพัฒนาตามแนวทางที่กำหนดขึ้น

3. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มผลิตเครื่องแกงบ้านนาส้อง โดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ในประเด็นต่างๆ อาทิ วิธีการรวมกลุ่ม ที่มาของกลุ่ม ที่มาของทุน ที่มาของทรัพยากรการผลิต วิธีการผลิต วิธีการจำหน่าย และการปันผล ฯลฯ หลังจากนั้นนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์เนื้อหาและหาคำร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบความเรียง

ขั้นที่ 2 นำเสนอแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเครื่องแกงบ้านนาส้อง เพื่อนำไปพัฒนาวิสาหกิจชุมชนการผลิตเครื่องแกง

ขั้นที่ 3 ศึกษาผลการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเครื่องแกงบ้านนาส้องตาม
แนวทางการพัฒนาที่กำหนดไว้ขั้นที่ 2 โดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ หลังจากนั้นนำ
ข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา หาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบความเรียง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ด้านองค์ความรู้

- 1.1 ได้ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทชุมชนบ้านนาส้องด้านวิสาหกิจชุมชน
- 1.2 ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพจริงที่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน
- 1.3 ได้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการและขั้นตอนการผลิตเครื่องแกง

2. ด้านการพัฒนา

- 2.1 ได้แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจของชุมชนบ้านนาส้อง
- 2.2 ได้แนวทางการพัฒนาการแปรรูปสินค้าที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อการเพิ่มมูลค่า

ของสินค้า

- 2.3 ได้แนวทางการพัฒนาความสามารถของชุมชน ให้มีการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน
- 2.4 ได้แนวร่วมในการพัฒนางานวิจัยโดยผู้นำชุมชนและชาวบ้าน

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การทำโครงการวิสาหกิจชุมชน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนการรวมกลุ่มการผลิตเครื่องแกง มีเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจชุมชน
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย

(1) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจชุมชน

ความหมาย เศรษฐกิจชุมชน

เศรษฐกิจชุมชน คือ การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ทั้งด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม บริการ ทั้งในด้านการผลิต การบริโภค และการกระจายผลผลิต โดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจของชุมชน คือ ให้มีส่วนร่วมคิด (What?) ร่วมทำ (How?) ร่วมรับผลประโยชน์ (For Whom) บนรากฐานของความสามารถที่มีอยู่จากการใช้ “ทุนของชุมชน” ทั้งที่เป็นสินค้านาม (เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์การผลิตต่าง ๆ ฯลฯ) ที่มีอยู่หรือสามารถจัดหาได้ตามศักยภาพ **ทุนทางเศรษฐกิจ** (ปัจจัยที่สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นไปอย่างสะดวกราบรื่น เช่น ที่ดิน แหล่งน้ำ สภาพภูมิประเทศ การคมนาคมขนส่ง เป็นต้น) และ**ทุนทางสังคม** (วิธีการผลิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศาสนสถาน โรงเรียน สถานีนาม ฯลฯ) โดยสมาชิกในชุมชนจะเป็นผู้ตัดสินใจเองว่า พวกเราจะผลิตอะไรได้บ้างตามศักยภาพและทุนประเภทต่าง ๆ ที่มีอยู่ เราจะผลิตกันอย่างไร แล้วเราจะแบ่งปันผลประโยชน์จากการผลิตกันอย่างไรนั่นเอง หรือพูดได้ว่าชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของตนเองในลักษณะของการคิดเอง ทำเอง ได้เอง

เศรษฐกิจชุมชน หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ทั้งด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม บริการ ทั้งในด้านการผลิต การบริโภค และการกระจายผลผลิต โดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจของชุมชนนั้น คือ ให้มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ บนรากฐานความสามารถที่มีอยู่จากการใช้ “ทุนของชุมชน” ซึ่งทุนของชุมชนทั้งที่เป็นทุนทางสังคม เช่น วิธีการผลิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศาสนสถาน โรงเรียน ที่ดิน ทรัพยากร การคมนาคมขนส่ง นั่นคือสมาชิกในชุมชนจะเป็นผู้ตัดสินใจว่า พวกเราจะผลิตอะไรได้บ้าง ตามศักยภาพและทุนประเภทต่าง ๆ ที่มีอยู่ เราจะผลิตกันอย่างไร แล้วเราจะแบ่งปันผลประโยชน์จากการผลิตกันอย่างไร คือ

ชุมชนคิดเอง ทำเอง แล้วก็ได้เอง

ปัญหาทางเศรษฐกิจชุมชน

ตลอดระยะเวลาตั้งแต่ประเทศไทยได้เริ่มมีการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 1 – 8 คนไทยตามกระแสตะวันตกที่วัดกันด้วยเงินตรา และความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยละทิ้งหลักการเชิงพุทธ ความดี ทางสายกลาง และสิ่งที่คนไทยถนัด ส่งผลทำให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจขึ้น โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้สรุป สถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่เป็นผลมาจากการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 – 8 ไว้ดังนี้

1. เศรษฐกิจไทยเจริญเติบโตอย่างไม่ยั่งยืน และขาดความสมดุล มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย และเน้นการพึ่งพาทุนและเทคโนโลยีจากต่างประเทศ ขาดการเตรียมความพร้อมในการเปิดเสรีทางการค้า และการเงิน ขาดระบบบริหารจัดการ และกำกับตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ จนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540 อันเป็นผลมาจากการใช้จ่ายเกินตัว และพึ่งพิงต่างประเทศ โดยเร่งระดมเงินทุนจากต่างประเทศ ขณะที่ระบบการเงิน และการลงทุนภาคเอกชนขาดประสิทธิภาพ และยังพึ่งพิงตนเองได้น้อย ทั้งในด้านเงินทุน เงินออม เทคโนโลยีและกำลังคน เน้นลงทุนโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ ทำให้ต้องกู้ยืมเงินทุนจำนวนมาก จนเกิดหนี้สินราว 3 ล้านล้านบาท

2. ผลกระทบจากการพัฒนา เกิดความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ และความยากจนรุนแรงขึ้น ในปี 2542 กลุ่มคนที่มีรายได้น้อยที่สุด 20% ซึ่งเป็นกลุ่มคนจนที่สุด มีสัดส่วนรายได้ลดลงจากร้อยละ 4.2 เหลือร้อยละ 3.8 ของรายได้ระดับครัวเรือนทั้งหมด ขณะที่กลุ่มคนที่มีรายได้สูงสุด 20% ซึ่งเป็นกลุ่มคนรวยที่สุด มีสัดส่วนรายได้สูงขึ้นจากร้อยละ 56.5 เป็นร้อยละ 58.5 ในปี 2542 หลังจากวิกฤติเศรษฐกิจ คนจนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 15.9 คิดเป็นจำนวน 9.9 ล้านคน โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 69 ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม และพบว่ามีการว่างงานในปี 2542 จำนวน 1.38 ล้านคน หรือร้อยละ 4.2

โดยเหตุที่แนวคิดกระแสหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจได้เน้นไปที่การลงทุนอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และบริการ เทคโนโลยีขั้นสูง การส่งออก และการลงทุนจากต่างประเทศ ด้วยความเชื่อว่าจะส่งผลให้ประชาชนมีงานทำ และมีรายได้อย่างทั่วถึง ในลักษณะของการกระจายตัวแบบ Trickle Down Effect (ความจำเป็นทางเศรษฐกิจและกำไรดังกล่าวก็จะไหลหยดลงสู่เบื้องล่างเรื่อยมาจนประโยชน์ต่อคนที่มีฐานะต่ำกว่า) แต่ผลกลับกลายเป็นปรากฏการณ์ปัญหาข้างต้น และไม่เกิดการมีอาชีพ และรายได้แก่กลุ่มคนยากจน และวัยแรงงาน แต่กลับให้ประโยชน์แก่ต่างชาติ นายทุนต่างชาติ และนายทุนในประเทศไทย

แต่อย่างไรก็ตามจากการที่ประเทศไทยต้องประสบวิกฤติเศรษฐกิจในปี 2540 กลับพบความจริงว่าชุมชนชนบทไทย กลับมีศักยภาพในการรองรับผู้ได้รับผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจ ทั้งนี้เพราะชุมชนหมู่บ้านที่ไม่มีการพัฒนาเทคโนโลยี ซึ่งผู้ระบบทุนไม่ได้ แต่ที่ต่อสู้กับสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจ

ได้ เพราะได้ความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติมาชดเชยไว้ ทั้งนี้เนื่องจากชุมชนชนบทไทยยังคงมีข้าว ปลา อาหาร ธรรมชาติไว้รองรับได้ เศรษฐกิจชุมชนจึงเป็นพื้นฐานรองรับเศรษฐกิจของประเทศไทย เป็นแกนสำคัญสังคมและวัฒนธรรมไทย และเป็นพลังเสริมสร้างความมั่นคง และเอกราชของชาติใน ลักษณะของเศรษฐกิจพอเพียง หรือเศรษฐกิจพึ่งตนเอง ที่ไม่ถูกพันธนาการจากต่างชาติ แต่มีอิสระ และ เสรีภาพทางเศรษฐกิจอย่างแท้จริง

แนวทางการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสซึ่งได้พระราชทานไว้เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2540 ให้ทรงเน้นเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อยุติความยากจน โดยเน้นความพอดีใน 5 ด้าน คือ

1. ความพอดีด้านจิตใจ ถ้าหากแต่ละคนยังโลภ หลง จะไปละเมิดคนอื่น
2. ความพอดีด้านสังคม โดยเริ่มต้นที่ตนเองก่อน แล้วจึงประสานในรูปเครือข่าย แต่ละหมู่บ้านผลิตของเหลือใช้ ก็นัดแนะนำมาขายแลกเปลี่ยนกัน โดยไม่ต้องแย่งกันขาย
3. ความพอดีด้านเศรษฐกิจ ไม่จำเป็นต้องใช้สิ่งของที่มีราคาแพง ๆ ให้อยู่อย่างพอประมาณ
4. พอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ การสร้างความพอดีขึ้นมาในวงจรของชีวิตที่เกี่ยวกับทรัพยากรทั้งหมด ดิน น้ำ ลม ฟ้า วิธีการทำด้วยกระบวนการธรรมชาติ ต้องใช้อย่างยั่งยืน มีใช้หมุนเวียนอยู่ตลอดเวลา
5. ความพอดีด้านเทคโนโลยี เราต้องปรับตัวให้เข้ากับสากลบนพื้นฐานไทย ต้องเลือกใช้ อย่างเหมาะสม ในด้านรูปธรรม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเสนอ “ทฤษฎีใหม่” ซึ่งเป็นรูปแบบ การเกษตรกรรมที่เป็นรูปธรรม โดยกำหนดพื้นที่ 30 : 30 : 30 : 10 นอกจากรูปแบบทฤษฎีใหม่แล้ว ยังมี รูปแบบอื่น ๆ อีก คือ เกษตรผสมผสาน วนเกษตร ไร่สวนผสม เกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอด สารพิษ เกษตรกรรมถาวร เกษตรธรรมชาติ ในรายละเอียดอาจมีความแตกต่างกัน แต่กิจกรรมหลัก ๆ จะคล้ายคลึงกับทฤษฎีใหม่ โดยอาจมีเพิ่มเติมเรื่องป่าไม้ สมุนไพร และพืชผัก ผลไม้ปลอดสารพิษ แนวคิดและรูปแบบดังกล่าวได้ค้นพบโดยทั่วไปว่า สามารถสร้างเศรษฐกิจพึ่งตนเองแบบพออยู่พอกิน ค่อย ๆ ปลดปล่อยหนี้สิน สร้างสภาพแวดล้อม อากาศที่ดี มีสุขภาพกายและใจที่ดี และสามารถดูแลสุขภาพและการศึกษาของลูกหลานได้ และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 – 10 ก็ กำหนดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักด้วย

เศรษฐกิจชุมชน เศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจพึ่งตนเอง

คำว่าเศรษฐกิจชุมชน เศรษฐกิจพอเพียง และเศรษฐกิจพึ่งตนเอง มีนัยทางหลักการและแนวคิด เหมือนกัน คือนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนได้ โดยนัยของความยั่งยืนมี 6 ประการ คือ

1. การพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจ หมายถึง ความพยายามในการตรวจสอบทรัพยากร ทางความคิด ความสามารถ วัสดุอุปกรณ์และเงินทุน โดยริเริ่มจากสิ่งที่มีอยู่ ไม่เป็นหนี้หรือเป็นหนี้ น้อย ๆ ตามความจำเป็น ลดความต้องการวัตถุลux และพิจารณาว่าสิ่งใดบ้างที่ยังขาดแคลนอยู่ เพื่อที่จะ

ได้เพิ่มขีดความสามารถทางการผลิต โดยการศึกษา เรียนรู้ แบ่งปันความรู้ เทคนิค และทรัพยากรของเกษตรกรต่อเกษตรกรด้วยกันเอง และภายนอก ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม และมีความยั่งยืนเพื่อนำไปใช้ โดยดำรงชีวิตอย่างมีอิสระ และศักดิ์ศรีในการดำรงชีวิตอย่างสมดุล ทั้งภายในครอบครัว และการรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายเกื้อกูลกัน

2. การดูแลสุขภาพของตนเองได้ โดยรู้จักการกินอยู่หลับนอน การพักผ่อนทางสุขภาพ โดยพึ่งพิงการแพทย์สมัยใหม่ให้น้อยที่สุด ศึกษาหาความรู้ สาเหตุอาการทางสุขภาพ การใช้ยาสมุนไพร การนวดพื้นบ้าน การออกกำลังกาย และรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ เป็นต้น

3. การรวมกลุ่มวิเคราะห์ปัญหา และทางเลือกจนนำไปสู่การแก้ปัญหาได้ โดยต้องเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้หลากหลายกลุ่ม ทั้งผู้ที่มีสถานภาพทางการ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้ที่มีสถานภาพไม่เป็นทางการ เช่น ผู้อาวุโส ผู้นำสตรี ผู้นำเยาวชน พระ คณจน ผู้นำกลุ่ม/องค์กรไม่เป็นทางการต่าง ๆ เมื่อรวมกลุ่มได้ เปิดเวทีสำรวจปัญหาและทางเลือกที่แก้ไขได้จริงร่วมกัน อันจะนำไปสู่การวางแผนแบบมีส่วนร่วมและการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน การดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จ

4. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน เป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพ พื้นฟูอนุรักษ์และพัฒนา โดยหลักคิดคนอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้

5. การดำรงรักษาวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวการอยู่ร่วมกันในครอบครัว และชุมชน โดยไม่ละเลยและให้ความสำคัญกับความเป็นท้องถิ่น ที่มีองค์ความรู้ และผู้รู้ในการดำรงความเป็นชุมชนอย่างยั่งยืน

6. การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับชุมชน โดยเน้นการผลิต การแปรรูปทางการเกษตร และอุตสาหกรรมเกษตร ลดการใช้สารเคมี การนำเข้าเครื่องจักรกล พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และส่งเสริมเทคโนโลยีพื้นบ้าน

ความยั่งยืนทั้ง 6 ประการ ต้องมีแผนแม่บทในการพัฒนา จึงจะนำไปสู่การพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ และฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็ง สร้างความเท่าเทียมกันในทางเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำ ต่ำ สูง และมีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง จนก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ชาวบ้าน และชุมชนได้จริง มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่ดึงดูเงินและทรัพยากรอื่น ๆ ออกจากชุมชน จนก่อให้เกิดรากฐานชุมชนเข้มแข็งที่เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชน

1. สร้างเวทีการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นก่อน อาจจะเป็นลักษณะของประชาคมตำบล/อำเภอ ในลักษณะร้านกาแฟชุมชน ตลาดนัดชุมชน ฯลฯ

2. วิเคราะห์ศักยภาพ (ขีดความสามารถของท้องถิ่น)

3. วางแผนพัฒนาตามแนวทาง “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามขั้นตอน “ทฤษฎีใหม่”
4. ส่งเสริมการรวมกลุ่มในลักษณะต่าง ๆ เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอนุรักษ์ เป็นต้น และสร้างเครือข่ายองค์กรชุมชน
5. พัฒนาเทคโนโลยี (ความรู้เกี่ยวกับวิธี) การผลิต การคัดคุณภาพ การเก็บรักษา การแปรรูป การบรรจุหีบห่อ ฯลฯ
6. พัฒนาระบบตลาด เช่น ตลาดท้องถิ่น ตลาดปลายทาง ด้วยการสร้างเครือข่ายผู้ผลิต เชื่อมโยงผู้ผลิตกับตลาดปลายทาง เช่น ระหว่างกลุ่มผู้ผลิตกับผู้บริโภค กลุ่มผู้ผลิตกับโรงงานแปรรูป
7. พัฒนากิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษา วัฒนธรรม สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม ฯลฯ
8. ทำการวิจัย เพื่อใช้สนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
9. สร้างศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชนแบบเบ็ดเสร็จในระดับอำเภอ/จังหวัด โดยเน้นการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนท้องถิ่น
10. สร้างหลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน พัฒนาสถานที่ ดูงาน
11. พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสาร เพื่อช่วยให้การตัดสินใจการทำธุรกิจชุมชน
12. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนออกสู่สังคมภายนอก

แนวปฏิบัติในการเข้าไปศึกษาเศรษฐกิจชุมชน

1. การเลือกชุมชนที่จะเข้าไปศึกษา ควรเป็นชุมชนที่มีลักษณะต่าง ๆ ร่วมกัน เช่น
 - 1.1 มีลักษณะของการร่วมมือร่วมใจ มากกว่า การแข่งขัน
 - 1.2 มีการรวมตัว รวมกลุ่มกันแก้ปัญหาเศรษฐกิจร่วมกัน
 - 1.3 มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
 - 1.4 มีการยึดแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในกรอบในการทำงาน
 - 1.5 มีการพึ่งพาตนเองในด้านการผลิต การตลาด
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มไปสำรวจข้อมูลเบื้องต้นว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือไม่
3. ติดต่อผู้นำชุมชน เพื่อบอกวัตถุประสงค์ในการเข้าไปศึกษา พร้อมแจ้งครูประจําวิชา เพื่อทำหนังสือจากโรงเรียน ถึงผู้นำชุมชนว่า นักเรียนที่ไปศึกษาเป็นใคร มีวัตถุประสงค์อะไร ต้องการความอนุเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องอะไรบ้าง ให้เป็นแนวทางให้เจ้าของพื้นที่ได้ทราบ และให้ความช่วยเหลือได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์
4. กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความสะดวกในการเก็บข้อมูล โดยข้อมูลที่ต้องศึกษา

(2) เอกสารที่เกี่ยวข้องด้านวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชน (SMCE หรือ small and micro community enterprise) หมายถึง กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน

มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่ เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน

ความหมายของวิสาหกิจชุมชนโดยสรุป คือ การประกอบการเพื่อการจัดการ "ทุนของชุมชน" อย่างสร้างสรรค์เพื่อการพึ่งตนเอง

"ทุนของชุมชน" ไม่ได้หมายถึงแต่เพียงเงิน แต่รวมถึงทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ ภูมิปัญญา ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางสังคม (กฎเกณฑ์ทางสังคมที่ร้อยรัดผู้คนให้อยู่ร่วมกันเป็นชุมชน เป็นพี่เป็นน้องไว้ใจกัน)

ลักษณะสำคัญของวิสาหกิจชุมชน (มีองค์ประกอบอย่างน้อย 7 ประการ)

1. ชุมชนเป็นเจ้าของและผู้ดำเนินการ
2. ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน โดยใช้วัตถุดิบ ทรัพยากร ทุน แรงงานในชุมชน เป็นหลัก
3. ริเริ่มสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมของชุมชน
4. เป็นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานภูมิปัญญาสากล
5. มีการดำเนินการแบบบูรณาการ เชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ
6. มีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจ
7. มีการพึ่งพาตนเองของครอบครัวและชุมชนเป็นเป้าหมาย

ความเป็นมา

ในชุมชนมีการรวมตัวกันเพื่อประกอบธุรกิจในระดับรากหญ้าอยู่มากมาย ซึ่งเป็นธุรกิจที่ยังมีขนาดเล็กไม่ถึงวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) หรือสหกรณ์ แต่เป็นธุรกิจที่สามารถช่วยเหลือเศรษฐกิจของประเทศได้ในระดับหนึ่ง ธุรกิจในระดับนี้ยังมีปัญหาที่ประสบอยู่ คือ

1. ไม่เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานรัฐหรือเอกชนอื่น ๆ เนื่องจากไม่มีกฎหมายรองรับ
2. การสนับสนุนจากภาครัฐไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริง เนื่องจากข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย

และความต้องการไม่ชัดเจน รัฐบาลจึงกำหนดให้มีการออกกฎหมายรองรับการประกอบการเสนอร่าง พ.ร.บ.

วันที่ 17 กรกฎาคม 2544 คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการร่างพรบ.ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ ส่งให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา

วันที่ 24 กรกฎาคม 2546 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์นำร่างพรบ. ที่ปรับปรุงแก้ไขเสนอ ครม. อีกครั้ง ครม.อนุมัติร่างพรบ. และส่งให้คณะกรรมการกฤษฎีกา ตรวจพิจารณารายละเอียด

วันที่ 30 กันยายน 2546 ครม.พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างพรบ.ที่คณะกรรมการกฤษฎีกาปรับปรุงแก้ไข นำเสนอคณะอนุกรรมการพิจารณากลับกรองงาน

วันที่ 30 ตุลาคม 2546 คณะอนุกรรมการพิจารณากลับกรองงานให้ความเห็นชอบ

วันที่ 3 พฤศจิกายน 2546 คณะกรรมการประสานงานพรรคร่วมรัฐบาล สภาผู้แทนราษฎรให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติให้นำเสนอสภาผู้แทนราษฎร ในวันพุธที่ 12 พฤศจิกายน 2546

หลักการ

เพื่อส่งเสริมสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชนซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง ซึ่งจำนวนหนึ่งอยู่ในระดับที่ไม่พร้อมจะเข้ามาแข่งขันทางการค้า ให้ได้รับการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ระบบเศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ประกอบการของหน่วยธุรกิจที่สูงขึ้น

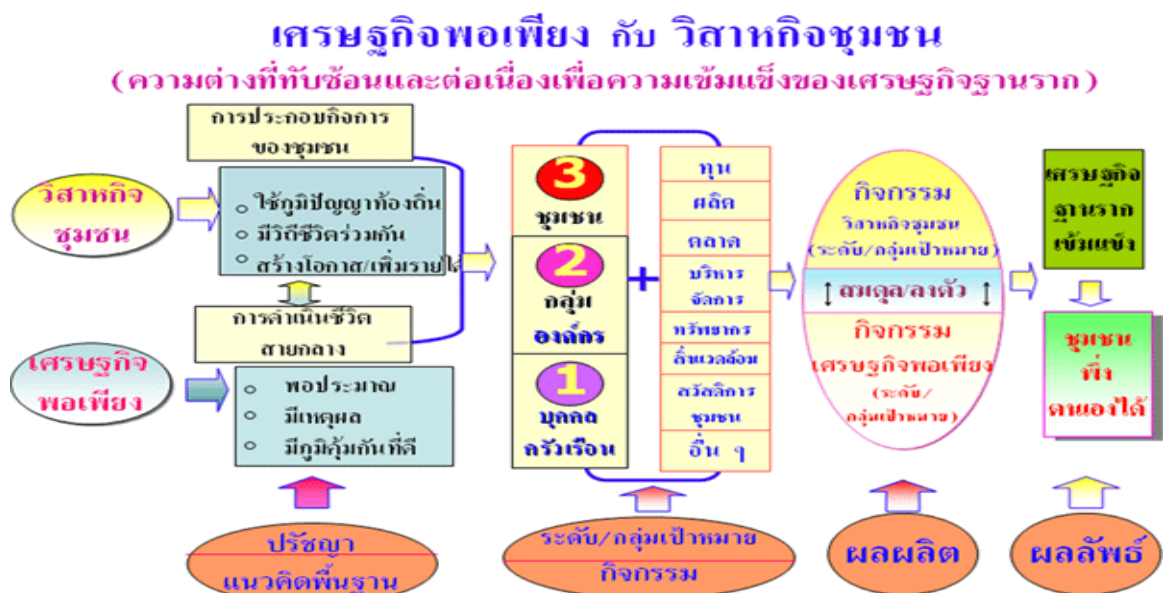
การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

กฎหมายกำหนดให้มีการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนอย่างครบวงจร

1. ระดับปฐมภูมิ ส่งเสริมการจัดตั้ง การให้ความรู้ การศึกษาวิจัย ในการนำทุนชุมชนมาใช้เหมาะสม การร่วมมือกันในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้
2. ระดับสูงขึ้น ส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การรักษาคุณภาพ การศึกษาวิจัยเทคโนโลยีและการตลาด การสร้างความเชื่อถือทางธุรกิจ และความปลอดภัยแก่ผู้บริโภค การประสานงานแหล่งเงินทุน เพื่อให้สามารถเป็นผู้ประกอบการหรือพัฒนาไปสู่การประกอบธุรกิจขนาดย่อม และขนาดกลางต่อไป
3. การส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน รัฐจะให้การสนับสนุนการจัดตั้งการประกอบการ การตลาด ความสัมพันธ์และความร่วมมือกันระหว่างเครือข่าย หรือภาคธุรกิจหรืออุตสาหกรรมอื่น เพื่อขยายและสร้างความมั่นคงให้แก่กิจการวิสาหกิจชุมชน

ประโยชน์ของวิสาหกิจชุมชนต่อเกษตรกร

1. การรวมตัวกันของเกษตรกรในการประกอบธุรกิจในระดับชุมชน มีความมั่นคง ได้รับการรับรองตามกฎหมาย
2. การส่งเสริมความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาความสามารถในการจัดการ ตรงตามความต้องการที่แท้จริง
3. ระบบเศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้ มีความพร้อมที่จะพัฒนาสำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคต

(3) เอกสารที่เกี่ยวข้องการพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่บูรณาการให้เกิดองค์รวม คือ องค์ประกอบทั้งหลายที่เกี่ยวข้องจะมาประสานกันครบองค์ และมีลักษณะอีกอย่างหนึ่งคือ มีคุณภาพ กล่าวคือธรรมชาติแวดล้อมกับเศรษฐกิจจะต้องบูรณาการเข้าด้วยกัน จะทำให้เกิดสภาพที่เรียกว่าเป็นภาวะยั่งยืนทั้งในทางเศรษฐกิจและในทางสภาพแวดล้อม การคุ้มครองสภาพแวดล้อมควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยใช้มนุษย์เป็นแกนกลางการพัฒนาเพื่อสร้างให้เกิดความสมดุล ระหว่างคนธรรมชาติ และสรรพสิ่ง เพื่อให้อยู่ร่วมกันด้วยความเกื้อกูลกัน ไม่ทำลายล้างกันทุกสิ่งในโลกก็จะอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ส่งผลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง

การพัฒนาที่ผ่านมา เป็นการพัฒนาในด้านความเจริญเติบโตขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ และปัจจัยที่ทำให้เศรษฐกิจเจริญเติบโต มองกันที่อุตสาหกรรม เน้นความเจริญทางวัตถุ จนเกิดผลร้ายต่อธรรมชาติแวดล้อม เป็นการพัฒนาที่ไม่สมดุล ทำให้ธรรมชาติร่อยหรอ และเกิดปัญหามากมายไม่ว่าจะเป็น ปัญหาสภาพแวดล้อม ปัญหาสังคมและปัญหาสภาพจิตใจ จึงเป็นการพัฒนาที่ผิดพลาด กำลังจะทำให้โลกสูญหายและ ความพินาศ เพราะเป็นการพัฒนาที่เสียสมดุล ทำให้โลกไม่เหมาะสมแก่การอยู่อาศัย และอาจจะอยู่อาศัยไม่ได้ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงเกิดแนวคิดที่จะเปลี่ยนแปลงกระบวนการพัฒนาใหม่ โดยเปลี่ยนวิธีการพัฒนาโดยใช้ “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ในที่นี้จะขอกล่าวถึงการพัฒนาของประเทศไทย ประเทศไทยเองก็ได้ดำเนินการที่จะทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยใช้ “คน” เป็นศูนย์กลาง จะเห็นได้จากแผนการพัฒนายุทธศาสตร์ที่ 8 และ 9 ที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคน และกระบวนการพัฒนาที่บูรณาการเชื่อมโยงกันทุกด้าน โดยมีเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน และสิ่งแวดล้อมเพื่อความอยู่ดีมีสุขของคนไทยอย่างยั่งยืนตลอดไป ปรารถนาต้องกลับมาทบทวนสาเหตุของปัญหาที่ทำให้ประเทศชาติของเราไม่สามารถที่จะไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ ดังนี้

1. ความต้องการการบริโภคสินค้าและบริการที่ไม่สมเหตุสมผล ฟุ่มเฟือยเป็นเหตุให้เกิดการนำเข้าทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ในการผลิตและบริการที่เกินพอดี เกินความต้องการของการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง มีของเหลือทิ้งเป็นมลพิษสู่สิ่งแวดล้อมมาก และทำให้คุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ขาดสมดุล แม้จะส่งผลให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจก็ตาม
2. การที่ชุมชนไม่เข้มแข็งรับวัฒนธรรมและแนวความคิดผิด ๆ มาจากต่างประเทศเกี่ยวกับความฟุ่มเฟือย วัตถุนิยม และบริโภคนิยม ทั้งยังขาดการอบรม ละทิ้งขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม ทำให้สังคมเปลี่ยนเป็นสังคมบริโภค กอบโกย สะสม เกิดการลงทุนทางธุรกิจที่สูญเปล่า ทำให้เกิดผลเสียทางเศรษฐกิจเกิดความขัดแย้งทางสังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายอย่างรุนแรง
3. การเคลื่อนย้ายทุนจากต่างประเทศ ส่งผลทั้งทางบวกและทางลบต่อระบบเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ขึ้นอยู่กับความสามารถในการแข่งขันและเครือข่ายทางธุรกิจของประเทศ วิฤตการณ์ทางเศรษฐกิจปลายปี 2540 เป็นบทเรียนที่ชัดเจนที่แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาเศรษฐกิจที่พึ่งพิงอยู่

กับทุนต่างประเทศโดยขาดรากฐานที่มั่นคงภายใน ทำให้เกิดการล่มสลายของระบบอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน นอกจากนั้นการเปิดรับการลงทุนในอุตสาหกรรมเคมี และอุตสาหกรรมที่ใช้พลังงานมาก เช่น อุตสาหกรรมเหล็กและกระดาษโดยไม่มีกลไกหรือมาตรการที่เข้มแข็งในการตรวจสอบผลกระทบของอุตสาหกรรมเหล่านี้ ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว

4. นโยบายการเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐในอดีตทำให้มีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน และโครงการขนาดใหญ่จำนวนมากโดยขาดการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม มีการใช้ทรัพยากรเป็นฐานการผลิตอย่างฟุ่มเฟือย เกินอัตราการฟื้นตัวของระบบธรรมชาติ ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของระบบนิเวศ

จะเห็นได้ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นส่งผลต่อการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก เพราะนำเอาวัฒนธรรมตะวันตกและระบบทุนนิยมเข้ามาบริหารประเทศ ทำให้เกิดสภาพที่เสื่อมโทรมแทบทุกด้านไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อม คุณภาพชีวิต ศีลธรรม คุณธรรม ถือเป็นความผิดพลาดอย่างใหญ่หลวง

รัฐบาลจึงต้องตระหนักถึงความผิดพลาดที่เกิดขึ้น และต้องมีการแก้ไขและปรับปรุงนโยบายของรัฐให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ได้มาตรฐานสากล ก็จะนำมาซึ่งความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งการลดมลพิษและของเสียที่เกิดจากภาคการผลิต อันจะทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกลับสู่สมดุลเดิม ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมและเศรษฐกิจของประเทศระยะยาว และรักษาต้นทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไว้ได้อย่างยั่งยืนสำหรับคนรุ่นต่อไป รัฐบาลจะต้องใช้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ค่านิยม และประเพณีอันดีงามของชุมชน และต้องรักษาระบบเศรษฐกิจ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้มแข็งในระดับท้องถิ่น ให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนโดยแท้จริง

จุดหมายปลายทางของการพัฒนาที่ยั่งยืน

ดังนั้นรัฐบาลจึงได้กำหนดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 และ 9 ที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคนให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” และคุณภาพเป็นเงื่อนไขของความยั่งยืน ดังนั้น จุดหมายปลายทางของการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ

การพัฒนาที่ทำให้เกิดคุณภาพของ เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการอยู่ดีมีสุขของประชาชนชนตลอดไป

เศรษฐกิจที่ทำให้เกิดคุณภาพของการพัฒนา คือ เศรษฐกิจที่มีรากฐานมั่นคง มีขีดความสามารถในการแข่งขันและสามารถพึ่งตนเองได้โดยมีเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นแนวคิดหลัก

สังคมให้รวมหมายถึง วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นระเบียบวิถีชีวิตของสังคม ที่ให้มนุษย์ปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่กับสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นได้โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และให้รวมถึงศาสนาธรรม ซึ่งเป็นระเบียบจิตใจของคนในสังคมที่ทำให้สังคมอยู่ได้โดยสงบสุข

ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต เกี่ยวโยงสัมพันธ์กันเป็นระบบนิเวศน์ ที่สามารถให้คุณและให้โทษต่อมนุษย์ได้ ขึ้นกับความสมดุล หรือไม่สมดุลของระบบนิเวศ

สิ่งแวดล้อม หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตเกี่ยวโยงสัมพันธ์กันเป็นระบบนิเวศน์ ที่สามารถให้คุณและให้โทษต่อมนุษย์ได้ ขึ้นกับความสมดุลหรือไม่สมดุลของระบบนิเวศ

ความสมดุลและเชื่อมโยงระหว่าง เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับ จุดหมายการพัฒนาที่ทำให้ประชาชนอยู่ดีมีสุขตลอดไป

(4) เอกสารที่เกี่ยวข้องการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย

การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย หมายถึง การจดบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับการเงินหรืออย่างน้อยที่สุดบางส่วนเกี่ยวข้องกับการเงิน โดยผ่านการวิเคราะห์ จัดประเภทและบันทึกไว้ในแบบฟอร์ม ที่กำหนดเพื่อแสดงฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานของกิจการในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

ประโยชน์ของการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย

เป็นหลักฐานประกอบการดำเนินงานกิจการ เพื่อให้ทราบว่ามีทรัพย์สิน หนี้สิน และเงินทุนเป็นจำนวนเท่าใด

1. เป็นหลักฐานในการตรวจสอบ ตัวเงินสดกับยอดบัญชีว่าถูกต้อง หรือมีข้อผิดพลาดอย่างไร
2. เป็นสถิติช่วยในการบริหารการควบคุมการทำงานประมาณเพื่อให้ผลงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น
3. ช่วยเป็นหลักฐานในการบริหารงาน เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่เกิดขึ้นอีก
4. ช่วยในการคำนวณผลการดำเนินงานว่ามีกำไรหรือขาดทุนอย่างไร
5. ช่วยให้ทราบฐานะทางการเงินของกิจการว่า ทรัพย์สิน หนี้สิน และเงินทุนในขณะใดขณะหนึ่งเป็นจำนวนเท่าใด

การจดบันทึกการปฏิบัติงานและการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เป็นการช่วยความทรงจำ และถ้ามีการจดบันทึกกิจการต่างๆอย่างมีระบบ การลงบัญชีที่ดี มีความเข้าใจในการจดบันทึกและการสรุปข้อมูลให้เหมาะสมแล้ว สามารถนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจทำการปลูกพืชให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด แนวโน้มของราคา ตลอดจนเหตุการณ์ต่างๆ ที่มีผลต่อการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้นทำให้ผู้ผลิตทราบได้ว่ากิจการของตนเป็นอย่างไรและวิธีการ

อย่างหนึ่งที่จะแสดงฐานทางการเงินและผลการดำเนินงานว่ามีรายรับ-รายจ่ายอย่างไรช่วยในการ
ประเมินผลการดำเนินงานว่ามีกำไร หรือขาดทุนอย่างไรอีกด้วย

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ สมาชิกในกลุ่มผลิตเครื่องแกงบ้านนาส้อง ตำบลตะโหมด อำเภอดงหลวง จังหวัดพัทลุง จำนวน 50 คน เข้าร่วมกลุ่มโดยสมัครใจ

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกในกลุ่มผลิตเครื่องแกงบ้านนาส้อง ตำบลตะโหมด อำเภอดงหลวง จังหวัดพัทลุง จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มผลิตเครื่องแกงบ้านนาส้อง โดยมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับวิธีการรวมกลุ่ม ที่มาของกลุ่ม ที่มาของทุน ที่มาของทรัพยากรการผลิต วิธีการผลิต วิธีการจำหน่าย และการปันผล ฯลฯ

2.2 แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาผลของการพัฒนาตามแนวทางที่ได้กำหนดขึ้น

3. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มผลิตเครื่องแกงบ้านนาส้อง โดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ในประเด็นต่างๆ อาทิ วิธีการรวมกลุ่ม ที่มาของกลุ่ม ที่มาของทุน ที่มาของทรัพยากรการผลิต วิธีการผลิต วิธีการจำหน่าย และการปันผล ฯลฯ หลังจากนั้นนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์เนื้อหาและหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบความเรียง

ขั้นที่ 2 นำเสนอแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเครื่องแกงบ้านนาส้อง เพื่อนำไปพัฒนาวิสาหกิจชุมชนการผลิตเครื่องแกง

ขั้นที่ 3 ศึกษาผลการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเครื่องแกงบ้านนาส้องตามแนวทางการพัฒนาที่กำหนดไว้ขั้นที่ 2 โดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ หลังจากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา หาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบความเรียง

ปฏิทินปฏิบัติงาน

ขั้นตอนการวิจัย	ระยะเวลา(เดือน)								
	ธ.ค. 52	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.
1.เขียนโครงการวิจัย									
2.ระยะเวลาดำเนินงาน									
3.ศึกษาเอกสารและกลุ่มตัวอย่าง									
4.สร้างแบบสอบถาม/แบบทดสอบ									
5.เก็บรวบรวมข้อมูล									
6.วิเคราะห์ข้อมูล/สรุป/เขียนรายงาน									

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการศึกษาโครงการวิสาหกิจชุมชน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การรวมกลุ่มผลิตเครื่องแกง
ผู้รายงานนำเสนอผลการศึกษา ดังนี้

**ตอนที่ 1 ผลการศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเครื่องแกงบ้านนาส้อง ตำบลตะโหมด
อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง**

**ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเครื่องแกงบ้านนาส้อง
ตำบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง**

**ตอนที่ 1 ผลการศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเครื่องแกงบ้านนาส้อง ตำบลตะโหมด
อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง** จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการรวมกลุ่มสตรีผลิตเครื่องแกงของ
ชุมชนบ้านนาส้อง ตำบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง โดยผู้วิจัยแบบสอบถามประกอบ
การสัมภาษณ์ ประธานและสมาชิกของกลุ่ม ในประเด็นต่างๆ อาทิ วิธีการรวมกลุ่ม ที่มาของกลุ่ม ที่มา
ของทุน ที่มาของทรัพยากรการผลิต วิธีการผลิต วิธีการจำหน่าย และการปันผล ได้คำตอบใน
ประเด็นต่างๆดังนี้

1. ข้อมูลชุมชนในภาพรวม

ชุมชนนาส้องตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 11 ตำบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง เป็นชุมชนเก่าแก่ที่
อพยพไปอยู่แถบเชิงเขาบรรทัด ชาวบ้านนาส้องมีวิถีชีวิตที่สงบมีสังคมแบบเครือญาติ อาชีพหลัก คือ
การทำสวนยางพารา การทำสวนผลไม้ผสม หรือเรียกว่า “สวนผสม” เช่น มังคุด ทุเรียน เงาะ ลองกอง
สะตอ และยังมีฐานทรัพยากรทางด้านสมุนไพรที่เอื้อต่อการผลิตเครื่องแกง เช่น ตะไคร้ ขมิ้น พริก
มะกรูด

2. ที่มาของการรวมกลุ่มสตรีผลิตเครื่องแกงนาส้อง

ชุมชนนาส้อง โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการชุมชน ได้มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาอาชีพเสริม
เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิกในชุมชน ปี 2550 ได้ดำเนินโครงการพัฒนาอาชีพการทำเครื่องแกง โดยมี
ฐานทรัพยากรที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์เป็นวิสาหกิจชุมชนขนาดเล็กเพื่อเสริมรายได้ให้แก่สมาชิก
และเป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นทางเลือกใหม่ในการประกอบอาชีพเสริมตามความสนใจแก่ครัวเรือนของ
สมาชิก

รายชื่อคณะกรรมการกลุ่มสตรีผลิตเครื่องแกนนาสิ่ง

1.นางเตือนใจ	สุขเกษม	ประธานกรรมการกลุ่มสตรีผลิตเครื่องแกนนาสิ่ง
2.นางสาวพรพิไร	หละด้า	เลขานุการ
3.นางอากร	เขียวจีน	กรรมการ
4.นางอ่อนนงค์	สุขเกษม	กรรมการ
5.นางจำเนียร	พุทธสุภา	กรรมการ
6.นางบำเพ็ญ	พุทธสุภา	กรรมการ
7. นางกาญจนา	สงยัง	กรรมการ
8. นางवास	เขียวจีน	กรรมการ
9. นางสาวปนัดดา	สุวรรณคีรี	กรรมการ
10. นางสมใจ	แก้วบุญช่วย	กรรมการ
11 นางเกสร	ชูรัักษ์	กรรมการ
12นางน้อมจิต	มากมณี	กรรมการ
13 นางรัตน	จันทร์รัักษ์	กรรมการ
14 นางแพ	แก้วบุญช่วย	กรรมการ
15นางพรศรี	จันทร์เสน	กรรมการ
16 นางชั้น	โสภาคกุล	กรรมการ
17 นางพะยอม	เกื้อฤทธิ์	กรรมการ
18นางทิพย์สมร	โสภาคกุล	กรรมการ
19 นางสุพัตรา	กิ่งแก้ว	กรรมการ
20 นางสุนีย์	หละด้า	กรรมการ
21 นางสมจิต	กำแพงส่อง	กรรมการ
22 นางปราณี	ชูสิงห์	กรรมการ
23นางสมนึก	สงค์ประพันธ์	กรรมการ
24นางอ้วน	รุ่งมี	กรรมการ
25นางยุพิน	ไชยรัตน์	กรรมการ

3. ที่มาของทุน

การรวมกลุ่มผลิตเครื่องแกงชุมชนบ้านนาส้อง ตำบลตะโหมด อำเภอดงหลวง จังหวัดพัทลุง ได้เริ่มดำเนินงานครั้งแรกในปี 2550 โดยมีสมาชิกจำนวน 25 คน โดยทางเทศบาลตำบลตะโหมด จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการประกอบอาชีพของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลตะโหมด เป็นเงิน 100,000 บาท ให้แก่ชุมชนเพื่อนำมาใช้เป็นเงินทุนในการจัดหาทรัพยากร ส่วนงบประมาณในปีต่อๆมา ทางเทศบาลได้จัดสรรงบประมาณให้ปีละ 30,000 ปัจจุบันกลุ่มผลิตเครื่องแกงชุมชนนาส้องมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 50 คน และมีเงินทุนหมุนเวียนภายในกลุ่มประมาณ 200,000-230,000 บาท

4. ที่มาของทรัพยากรการผลิต

เนื่องจากชุมชนนาส้อง มีฐานทรัพยากรทางด้านสมุนไพรที่เอื้อต่อการผลิตเครื่องแกง เช่น ตะไคร้ ขมิ้น พริก ที่สามารถปลูกได้เอง โดยสมาชิกในชุมชนหรือจากกลุ่มใกล้เคียง ได้นำมาขายให้แก่ทางกลุ่ม ได้แก่ ตะไคร้จำหน่ายกิโลกรัมละ 20 บาท ขมิ้น กิโลกรัมละ 30 บาท พริก กิโลกรัมละ 80 บาท ซึ่งก่อให้เกิดการจัดการกับวัตถุดิบในชุมชนและนำมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่าที่สุดอย่างไรก็ตามวัตถุดิบชนิดอื่นอาจไม่เพียงพอในการผลิตจึงต้องสั่งซื้อจากตลาดภายนอกเช่น เกลือกิโลกรัมละ 10 บาท กระเทียม กิโลกรัมละ 70 บาท พริกไทย กิโลกรัมละ 150 บาท

5. วิธีการผลิต

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมี 2 ชนิด คือ เครื่องแกงส้ม และ เครื่องแกงกะทิ สมาชิกทุกคนช่วยกันทำหน้าที่ในการวางแผนการผลิต จัดหาปัจจัยการผลิต และ ควบคุมการผลิต โดยมีส่วนผสมดังนี้ เครื่องแกงส้ม ส่วนผสมประกอบด้วย พริก ขมิ้น เกลือ กระเทียม ส่วนเครื่องแกงกะทิส่วนผสมประกอบด้วย พริกสด ขมิ้น ตะไคร้ พริกไทย เกลือ

โดยปริมาณการผลิตของกลุ่ม จะขึ้นอยู่กับตลาดของลูกค้าว่าต้องการเครื่องแกงชนิดไหนมากกว่ากัน ซึ่งวัตถุดิบส่วนใหญ่จะหาได้ในชุมชนโดยธรรมชาติให้สมาชิกปลูก ตะไคร้ ขมิ้น พริก แล้วนำมาขายให้ทางกลุ่ม เพื่อเป็นการกระจายรายได้ให้สมาชิกแต่ละคนจะเป็นบางช่วงที่วัตถุดิบไม่เพียงพอที่จะซื้อวัตถุดิบจากชุมชนใกล้เคียงหรือจากตลาดข้างนอก

6. วิธีการจำหน่าย

ระบบตลาดของชุมชนซึ่งโครงสร้างที่เป็นปัจจัยในการกำหนดตลาด คือ การพึ่งตนเองการเน้นคุณภาพและคุณธรรม โดยมีสองระดับ คือ การบริโภคระดับครอบครัวและเพื่อนบ้านในชุมชนเดียวกัน และตลาดนอกชุมชน โดยนำเอาสินค้าออกจำหน่ายนำรายได้จากภายนอกเข้าสู่ชุมชน เสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจชุมชน

โดยการผลิตเครื่องแกงจะปรับเปลี่ยนไปตามความต้องการของตลาด รูปแบบของบรรจุภัณฑ์และฉลากที่กลุ่มใช้ในปัจจุบัน แบ่งเป็น 2 ชนิดคือ

1. ชนิดบรรจุถุงพลาสติก ใช้สำหรับบรรจุภัณฑ์ที่ร้อจำหน่ายในชุมชนหรือผู้ที่มาซื้อจากกลุ่ม โดยตรงจำหน่ายถุงละ 10 บาท หรือ กิโลกรัมละ 100 บาท
 2. ชนิดบรรจุกล่องพลาสติก ใช้สำหรับบรรจุภัณฑ์ที่ร้อจำหน่ายโดยจะจำหน่ายตามงานแสดงสินค้าหรือ ตลาดภายนอกชุมชน
- ส่วนฉลากสำหรับติดบรรจุภัณฑ์เป็นสติ๊กเกอร์มี 2 แบบโดยรายละเอียดบนสติ๊กเกอร์มี ส่วนประกอบคือ น้ำหนักสุทธิ และวันหมดอายุ เป็นต้น

7.วิธีการปันผล

การจัดการรายได้ของสมาชิกในกลุ่มผลิตเครื่องแกนนาส้อง กลุ่มจะมีการปันผลทุก 3 เดือนของผลกำไร ให้แก่ สมาชิกที่ทำงานประจำ โดยคิดเป็นรายชั่วโมง ชั่วโมงละ 4 บาท ส่วนสมาชิกทั่วไปที่ลงหุ้นนั้นจะมีการปันผลให้ร้อยละ 20 บาทต่อปี วิธีการปันผลนั้นทางกลุ่มจะไม่เน้นกำไร แต่เน้นการช่วยเหลือสังคม โดยอยู่ในรูปแบบของการจัดสวัสดิการหรือให้เป็นสาธารณประโยชน์ อาทิเช่น

1. นำเงินช่วยเหลืองานศพครอบครัวของสมาชิก
2. นำเงินมาใช้ในการกิจกรรมต่างๆของชุมชน

8.ปัญหาที่เกิดจากการรวมกลุ่ม

- 1 การวางแผนระบบการตลาดและการทำบัญชียังไม่ชัดเจน
- 2 วัตถุดิบที่ใช้ประกอบในการทำเครื่องแกนไม่เพียงพอต้องสั่งซื้อจากภายนอกและราคาแพง
- 3 การประชาสัมพันธ์สินค้ายังไม่ทั่วถึง

9.แนวทางการแก้ไข

- 1.ควรเรียนรู้เรื่องระบบการวางแผนการตลาดและบัญชีรายรับ-รายจ่าย โดยขอสนับสนุนวิทยากรผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก
- 2.รณรงค์ให้สมาชิกในกลุ่มหรือสมาชิกในชุมชนปลูกพืชสมุนไพรเพื่อใช้ในการผลิต แทนการสั่งซื้อจากภายนอก
- 3.หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือชุมชนควรประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของกลุ่มในรูปแบบต่างๆ เช่น เสียงตามสาย สื่อสิ่งพิมพ์ หรือ website ของหน่วยงานหรือชุมชน

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเครื่องแกนนาส้อง ตำบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มผลิตเครื่องแกนนาส้อง ตำบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง ผู้รายงานจึงได้ดำเนินกิจกรรม เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มผลิตเครื่องแกนนาส้อง ดังนี้

1. จัดวิทยากรให้ความรู้กับสมาชิกกลุ่มผลิตเครื่องแกงบ้านนาส้อง ตำบลโหมด อำเภอ
ตะโหมด จังหวัดพัทลุง ในวันที่ 26 กรกฎาคม 2553 โดยเทศบาลตำบลโหมดให้สนับสนุนการจัดหา
วิทยากร

2. ธารรงค์ให้สมาชิกในกลุ่มนำผลผลิตที่เป็นวัตถุดิบ อาทิเช่น พริก ตะไคร้ ขมิ้น เพื่อใช้ในการ
การผลิต มาขายให้กับกลุ่มผลิตเครื่องแกงบ้านนาส้อง ตำบลโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง
รวมทั้งธารรงค์ให้สมาชิกในกลุ่มปลูกเพื่อใช้ในการผลิต ซึ่งจากการธารรงค์ประสบความสำเร็จโดย
สมาชิกในกลุ่มมีการปลูกวัตถุดิบที่นำมาใช้ในการผลิตเครื่องแกงเพิ่มขึ้น ส่งผลทำให้การพึ่งพาวัตถุดิบ
ต่อภายนอกลดลง

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการรวมกลุ่มสตรีผลิตเครื่องแกงของชุมชนบ้านนาส้อง ตำบลตะโหมด อำเภอดงระหวัด จังหวัดพัทลุง โดยผู้วิจัยได้พบปัญหาที่เกิดจากการรวมกลุ่ม และได้แนะนำแนวทางการแก้ไขปัญห ซึ่งการวางแผนระบบตลาดและการทำบัญชี เมื่อได้เรียนรู้และเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้ ก็ทำให้สมาชิกในชุมชนรู้ เข้าใจในการทำบัญชีรายรับรายจ่าย เป็นหลักฐานประกอบการดำเนินกิจการ เพื่อให้ทราบว่ามีทรัพย์สิน หนี้สิน และเงินทุนเป็นจำนวนเท่าใด เป็นหลักฐานในการตรวจสอบ ตัวเงินสดกับยอดบัญชีว่าถูกต้อง หรือมีข้อผิดพลาดอย่างไร เป็นสถิติช่วยในการบริหาร การควบคุม การทำงานประมาณ เพื่อให้ผลงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ช่วยเป็นหลักฐานในการบริหารงาน เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่เกิดขึ้นอีก ช่วยในการคำนวณผลการดำเนินงานว่ามีกำไรหรือขาดทุนอย่างไร ช่วยให้ทราบฐานะทางการเงินของกิจการว่า ทรัพย์สิน หนี้สิน และเงินทุนในขณะใดขณะหนึ่ง เป็นจำนวนเท่าใด ส่วนวัตถุดิบที่ใช้ประกอบในการทำเครื่องแกง ได้มีการรณรงค์ให้สมาชิกในกลุ่มหรือสมาชิกในชุมชนปลูกพืชสมุนไพร เพื่อใช้ในการผลิต แทนการสั่งซื้อจากภายนอก ก็ส่งผลให้รายจ่ายของกลุ่มผลิตเครื่องแกงบ้านนาส้องลดน้อยลงและยังเป็นการสนับสนุนเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชนอีกด้วย และการประชาสัมพันธ์ตามสื่อสิ่งพิมพ์ เสียงตามสาย website ของหน่วยงานหรือชุมชน ก็ทำให้มีผู้คนที่สนใจเข้ามาสั่งซื้อสินค้าเพิ่มมากขึ้น

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับการรวมกลุ่มสตรีผลิตเครื่องแกงของชุมชนบ้านนาส้อง ตำบลตะโหมด อำเภอดงระหวัด จังหวัดพัทลุง โดยมีการศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเครื่องแกงบ้านนาส้อง และศึกษาแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเครื่องแกงชุมชนบ้านนาส้อง โดยชุมชนนาส้องได้มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิกในชุมชน ได้ดำเนินโครงการพัฒนาอาชีพการทำเครื่องแกง โดยมีฐานทรัพยากรที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์เป็นวิสาหกิจชุมชนขนาดเล็กเพื่อเสริมรายได้ให้แก่สมาชิกและเป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นทางเลือกใหม่ในการประกอบอาชีพเสริมตามความสนใจแก่ครัวเรือนของสมาชิก การรวมกลุ่มเครื่องแกงชุมชนบ้านนาส้อง ได้เริ่มดำเนินงานครั้งแรกในปี 2550 โดยทางเทศบาลตำบลตะโหมดจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการประกอบอาชีพของชุมชนให้แก่ชุมชนเพื่อนำมาใช้เป็นเงินทุนในการจัดหาทรัพยากร ปัจจุบันกลุ่มผลิตเครื่องแกงชุมชนนาส้องมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 50 คน และมีเงินหมุนเวียนภายในกลุ่ม 200,000 – 230,000 บาท เนื่องจากชุมชนนาส้อง มีฐานทรัพยากรทางด้านวัตถุดิบที่เอื้อต่อการผลิตเครื่องแกง ทั้งตะไคร้ ขมิ้น พริก ที่สามารถปลูกได้เอง โดยสมาชิกในชุมชนได้นำมาขายให้แก่ทางกลุ่ม

ผลิตเครื่องแกง ซึ่งก่อให้เกิดการจัดเก็บวัตถุดิบในชุมชนและนำมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่าที่สุด แต่ก็มีความจำเป็นต้องไปสั่งซื้อจากตลาด เช่น เกลือ กระเทียม พริกไทย การผลิตเครื่องแกงมี 2 ชนิด คือ เครื่องแกงส้มและเครื่องกะทิ สมาชิกทุกคนช่วยกันทำหน้าที่ในการวางแผนการผลิต จัดหาปัจจัยการผลิต และควบคุมการผลิต โดยมีส่วนผสมดังนี้ เครื่องแกงส้มส่วนผสมประกอบด้วย พริก ขมิ้น เกลือ กระเทียม ส่วนเครื่องแกงกะทิส่วนผสมประกอบด้วย พริกสด ขมิ้น ตะไคร้ พริกไทย เกลือ โดยปริมาณการผลิตของกลุ่ม จะขึ้นอยู่กับตลาดของลูกค้าว่าต้องการเครื่องแกงชนิดไหนมากกว่ากัน ซึ่งวัตถุดิบส่วนใหญ่จะหาได้ในชุมชนโดยธรรมชาติให้สมาชิกปลูก ตะไคร้ ขมิ้น พริก แล้วนำมาขายทางกลุ่ม เพื่อเป็นการกระจายรายได้ให้สมาชิก ด้านการจำหน่าย ระบบตลาดของชุมชน ซึ่งโครงสร้างที่เป็นปัจจัยในการกำหนดตลาด คือ การพึ่งตนเองการเน้นคุณภาพและคุณธรรม โดยมีการบริโภคระดับครอบครัว เพื่อนบ้านในชุมชนเดียวกันและตลาดนอกชุมชน โดยนำเอาสินค้าออกจำหน่ายนำรายได้จากภายนอกเข้าสู่ชุมชน เสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจชุมชน และมีการประชาสัมพันธ์สินค้า ตามสื่อสิ่งพิมพ์ เสียงตามสาย website โดยมีการปรับเปลี่ยนความต้องการของตลาด รูปแบบของบรรจุภัณฑ์ และฉลากที่กลุ่มใช้ในปัจจุบัน มีทั้งชนิดบรรจุถุงพลาสติก ใช้สำหรับบรรจุภัณฑ์ที่รื้อจำหน่ายในชุมชน หรือผู้ที่มาซื้อจากกลุ่มโดยตรง จำหน่ายถุงละ 10 บาท หรือ กิโลกรัมละ 100 บาท และชนิดบรรจุถุงพลาสติก ใช้สำหรับบรรจุภัณฑ์ที่รื้อจำหน่ายโดยจะจำหน่ายตามงานแสดงสินค้า หรือ ตลาดภายนอกชุมชน ส่วนฉลากสำหรับติดบรรจุภัณฑ์เป็นสติ๊กเกอร์ โดยแสดงรายละเอียดบนสติ๊กเกอร์มีส่วนประกอบของน้ำหนักรวม และวันหมดอายุ เป็นต้น การจัดการรายได้ของสมาชิกในกลุ่มผลิตเครื่องแกงนาสอง มีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย โดยได้รับความรู้จากวิทยากรภายนอก ซึ่งกลุ่มจะมีการปันผลทุก 3 เดือนของผลกำไร ให้แก่สมาชิกที่ทำงานประจำ ส่วนสมาชิกทั่วไปที่ลงหุ้นนั้นจะมีการปันผลให้ร้อยละ 20 บาทต่อปี วิธีการปันผลนั้นทางกลุ่มจะไม่เน้นกำไร แต่เน้นการช่วยเหลือสังคม โดยอยู่ในรูปแบบของการจัดสวัสดิการหรือให้เป็นสาธารณประโยชน์ เช่น นำเงินไปช่วยเหลืองานศพ ครอบครัวของสมาชิก นำเงินมาใช้ในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครอง. กระทรวงมหาดไทย. เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง แนวคิดและยุทธศาสตร์. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2541.

เอกสารของอนุมัติโครงการเศรษฐกิจชุมชน ชุมชนนาส้อง ตำบลตะโหมด อำเภอดะโหมด : เทศบาลตำบลตะโหมด.

เสรี พงศ์พิศ “เศรษฐกิจชุมชนบนฐานความรู้” หนังสือพิมพ์มติชน วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2547 ปีที่ 27 ฉบับที่ 9462 หน้า 7

www.uin-thai.com2/index.php?lay=show&lay=article&Ntype=119

www.dopa.go.th2hp2tasa2year_422oct_42.htm

www.nidambele11.net2ekonomiz2...2article2004feb04p2.htm

www.learners.in.th2file2uraiy2k2kk.doc

ภาคผนวก
รูปภาพกิจกรรม
โครงการอบรมการผลิตเครื่องแกง

